

Research Article

การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์
โดยการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง

THE DEVELOPMENT OF LEARNING MANAGEMENT PROCESS TO ENHANCE
CREATIVE THINKING THROUGH PROJECT BASED LEARNING AND
INTEGRATION OF SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY

ณัฐกานต์ เรือนคำ

Nutakarn Ruankum

สาขาวิชาการประถมศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
Elementary Education College of Teacher Phranakhon Rajabhat University

Email : annutavaanza@gmail.com

Received: 2020-02-22

Revised: 2020-03-25

Accepted: 2020-03-25

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์โดยการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์โดยการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์โดยการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการประถมศึกษาลงทะเบียนเรียนรายวิชาการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 60 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีเจาะจง เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ แบบประเมินผลงาน และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า มี 3 องค์ประกอบหลักดังนี้ 1) การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บุคคล (Person) การเรียนการสอนแบบบูรณาการ (Integrated Management) การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy) การสนับสนุน

ทรัพยากรการเรียนรู้ (Learning Resources) และ การประเมินผล (Evaluation) 2) การจัดการเรียนรู้ โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ประกอบด้วยขั้นตอนของการเรียนรู้ 6 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นให้ความรู้พื้นฐาน (Introduction) ขั้นวางแผน (Planning) ขั้นปฏิบัติ (Doing) ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) ขั้นนำเสนอผลงาน (Presentation) และขั้นประเมินผล (Evaluation) และ 3) ความคิดสร้างสรรค์ ประกอบไปด้วย การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ (Work Creatively with Others) และการนำเอานวัตกรรมมาสู่การปฏิบัติ (Implement Innovations) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นที่เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$) ค่าเฉลี่ยทักษะความคิดสร้างสรรค์ ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$)

คำสำคัญ: กระบวนการจัดการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ โครงงานเป็นฐาน บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความพึงพอใจ

ABSTRACT

This research aimed to 1) develop learning management process to enhance creative thinking through project-based learning and integration of sufficiency economy philosophy, 2) investigate the effectiveness of implementation of learning management process to enhance creative thinking through project-based learning and integration of sufficiency economy philosophy, and 3) study pre-service students' satisfaction toward learning management process to enhance creative thinking through project-based learning and integration of sufficiency economy philosophy. The participants were sixty students of pre-service elementary teachers, College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University who enrolled the Integration of Learning Management of Elementary Level Course in the second semester of the academic year 2017. They were selected by simple random sampling. The research instruments consisted of the creative thinking test, task evaluation forms, and students' satisfaction form. The data were analyzed by descriptive statistics, percentage, mean and standard deviation. The results indicated three elements consist of: 1) Integration of sufficiency economy philosophy composed of Person, Integrated Management, Sufficiency economy philosophy, Learning resources, and Evaluation, 2) Project-based Learning approach had six steps which were Introduction, Planning, Doing, Analyzing, Presentation and Evaluation, and 3) Creative thinking consisted of Think creativity, Work creativity with others, and Implement Innovations; ($\bar{x} = 4.73$). The students of

pre-service teacher's creative thinking between experimental and control groups was different at .01 level of significance; The students of pre-service teacher satisfaction towards used of the learning management process was found at the highest level ($\bar{x} = 4.53$).

Keywords: learning management process Creative Thinking Project Based Learning Integration Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มทักษะกระบวนการคิด โดยเฉพาะการคิดสร้างสรรค์ที่นับวันจะมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมฐานความรู้ และการนำมาซึ่งการสร้างสรรค์งานใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพของบัณฑิตให้สามารถแข่งขันในตลาดแรงงานของประเทศได้ และประการสำคัญจากการปฏิรูปการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา การจัดการเรียนการสอนจะต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่เน้น “การเรียนรู้” มากกว่า “การสอน” โดยมุ่งให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความสามารถคิดอย่างมีวิจักษณ์ญาณโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความคิดสร้างสรรค์ โดยสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในส่วนของมหาวิทยาลัยราชภัฏจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่สำคัญมากโดยเฉพาะในด้านการจัดการเรียนการสอนและการดำรงชีวิตประจำวันที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหาและผลิตผลงานอย่างสร้างสรรค์ สังคมในอนาคตมีแนวโน้มที่จะทวีความสลับซับซ้อนมากขึ้น คนจำเป็นต้องใช้ทั้งความรู้ ทักษะ

ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น การเตรียมคนให้อยู่ในสังคมอนาคตได้อย่างดีนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้การส่งเสริมหรือพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่ในปัจจุบัน โดยควบคู่ไปกับการส่งเสริมหรือพัฒนาความสามารถด้านอื่น (Phuwidawat, 1994) การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้เพราะความคิดสร้างสรรค์จะอยู่ในตัวคนทุกคน ขึ้นอยู่กับว่าสิ่งที่มือนั้นได้ถูกกระตุ้นฝึกฝน ส่งเสริมด้วยวิธีการใดบ้าง และประการที่สำคัญมีความต่อเนื่องหรือไม่ เพราะคุณภาพของความคิดสร้างสรรค์นั้นขึ้นอยู่กับการใช้ไม่ใช้การมือนั้น ดังนั้นการฝึกฝนทักษะกระบวนการความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่คนควรได้รับเพื่อให้บุคคลที่มีคุณภาพสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข กิลฟอร์ด (Guilford, 1967) กล่าวว่าครูผู้สอนสามารถฝึกให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้โดยการจัดการเรียนการสอนที่ยืดแนวคิดและความเชื่อที่ว่าคนที่มีความคิดสร้างสรรค์จะต้องมีความคล่องแคล่วในความคิด มีความยืดหยุ่น มีความคิดที่เป็นตัวของตัวเอง การสอนการคิดโดยผ่านเนื้อหาวิชา ในหลักสูตรเป็นการสอนที่สอดแทรกการฝึกคิดหรือบูรณาการสอนความคิดกับเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ใน

หลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันโดยที่ครูจะใช้กระบวนการและวิธีการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดลักษณะต่าง ๆ สอดแทรกเข้าไปในขั้นตอนของการสอนวิชาต่าง ๆ เหล่านั้น ทั้งนี้วิธีการสอนดังกล่าวมิใช่เรื่องง่ายนักครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการสร้างแผนการสอนเข้าใจและมีวิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่ยอดเยี่ยมจึงจะสามารถกระตุ้นให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะการคิดควบคู่ไปกับการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชา (Nickerson. 1984)

การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพโดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้โดยโครงงานเป็นการจัดการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและเป็นการเรียนรู้ที่เสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ (Learn How to Learn) เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและปลูกฝังให้มีนิสัยการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดทั้งเสริมสร้างให้เป็นคนเก่ง คนดี และเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงงานก็เป็นแนวทางเลือกหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นที่จะช่วยให้การปฏิรูปการเรียนรู้สู่ความสำเร็จเพราะกิจกรรมโครงงานเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจและให้มีโอกาสศึกษาอย่างลุ่มลึกด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนอย่างมีความสุขและเต็มศักยภาพ โครงงานจึงเป็นวิธีการเรียนรู้สู่ความรู้ใหม่และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงเพื่อเป็นผู้ผลิต ผู้คิดริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นคนคนแห่งการเรียนรู้ตลอดทั้งดำรงชีวิตในสังคมอย่างมี

ความสุข (Wangsin, 2002) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานจึงเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดเพราะเป็นการสอนที่มุ่งผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองสามารถคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลมีกระบวนการทำงาน และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ครูมีบทบาทที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มศักยภาพและเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้สอนได้ทุกกลุ่มประสบการณ์/วิชา และทุกระดับชั้น (Department of Academic Affairs, 2008) ปัจจัยที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้ตาม ความคาดหวังของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อให้ก้าวทันยุคโลกาภิวัตน์ คือการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นส่วนประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เพื่อให้ นักศึกษาได้ร่วมวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้วนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ภายใต้สภาวะการณ์ปัจจุบันหลายหน่วยงานทั้งของภาครัฐและเอกชนได้น้อมนำหลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและปรากฏความสำเร็จเป็นรูปธรรมมากขึ้น (Sufficiency Economy Steering Committee Office of the Economic and Social Commission, 2006) จากความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 1 มาตรา 6 ว่าด้วยการจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น

มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นหลักปรัชญา ที่ผู้เรียนควรมีความรู้ความเข้าใจเพื่อจะได้นำ ความรู้ แนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไป ประยุกต์ใช้ ในโอกาสต่างๆ ในชีวิตได้อย่างเหมาะสม โดยนักศึกษาจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับความหมาย แนวคิดทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ทฤษฎีใหม่ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการ ตามพระราชประสงค์โครงการหลวง การประยุกต์ ใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง และชุมชน เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนผู้สอนต้อง แสวงหาความรู้ความเข้าใจให้สามารถพัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้ยังไม่น่าพอใจ ต้องมีความ เอาใจใส่ที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ได้ ผู้ ศึกษาค้นคว้าจึงได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาประกอบทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการมีความ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และส่งผลกระทบการเรียนรู้โดยยึด ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจากความคิดดังกล่าวจึงได้ น้อมนำหลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็น แนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาหลัก เศรษฐกิจพอเพียง

ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจในการ พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อ เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ โดยการสอนแบบ โครงการเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สอดคล้องกับ แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11(พ.ศ. 2555-

2559) (Office of the National Economic and Social Development Board, 2012) ที่เกิดจาก การระดมพลังความคิดและการมีส่วนร่วมของ ประชาชนชาวไทยจากทุกภาคส่วน ทุกหมู่เหล่า ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ร่วมกันดำเนินการทุก ขั้นตอนอย่างกว้างขวางและร่วมกันอัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวปฏิบัติ ควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการ แบบ องค์กรที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่าง จริงจังโดยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ โครงการ มาสอนในระดับอุดมศึกษาเพื่อต้องการ จัดการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้าน การจัดการเรียนรู้แบบโครงการโดยยึดหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำความรู้ไปใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ครู สถานศึกษา หน่วยงาน และชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ โดยการสอน แบบโครงการเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

2. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ในการ เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ด้วยกระบวนการ จัดการเรียนการสอนแบบโครงการเป็นฐานและ บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในการเสริมสร้างความคิด สร้างสรรค์โดยการสอนแบบโครงการเป็นฐานและ บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สมมติฐานการวิจัย

ผู้เรียนที่เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ โดยการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะมีคะแนนสูงกว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์โดยการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้เพื่อการเรียนการสอนได้

2. เป็นแนวทางในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนด้านความสามารถในการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. สามารถนำรูปแบบการสอนไปประยุกต์ใช้ในรายวิชา ระดับการศึกษาอื่นๆ ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนในการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการประถมศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการประถมศึกษาลงทะเบียนเรียนรายวิชาการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครูมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 60 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ตัวแปรของการวิจัย

- 3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์โดยการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ ความพึงพอใจของนักศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์โดยการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ที่ประกอบด้วย แบบวัดทักษะการสร้างสรรค์แบบประเมินผลงาน

3. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์โดยการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย**สรุปผลการวิจัย**

1. ผลการประเมินรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์โดยการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผลการประเมินรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์โดยการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำเสนอได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดสร้างสรรค์ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

(n = 60)

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S.D	t	df	P
กลุ่มควบคุม	30	43.67	1.86	27.61	58	.000
กลุ่มทดลอง	30	54.80	1.19			

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ย 43.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.86 และคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ย 54.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.19 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

คะแนนหลังเรียนระหว่างกลุ่มควบคุมและ กลุ่มทดลองได้ค่าสถิติ $t=27.61$, $df=58$, $p\text{-value}=.000$ แสดงว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลการประเมินความคิดสร้างสรรค์ (การคิดสร้างสรรค์ การทำงานอย่างสร้างสรรค์ และการนำประโยชน์ไปใช้อย่างสร้างสรรค์) ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

(n = 60)

ความคิดสร้างสรรค์	กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S.D	t	df	P
การคิดสร้างสรรค์	กลุ่มควบคุม	30	14.80	1.63	10.22	58	.000
	กลุ่มทดลอง	30	18.40	1.04			
การทำงานอย่างสร้างสรรค์	กลุ่มควบคุม	30	14.87	1.25	13.75	58	.000
	กลุ่มทดลอง	30	18.60	0.81			

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n =60)

ความคิด สร้างสรรค์	กลุ่ม ตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S.D	t	df	P
การนำ ประโยชน์ ไปใช้อย่าง สร้างสรรค์	กลุ่มควบคุม	30	14.00	0.64	20.89	58	.000
	กลุ่มทดลอง	30	17.80	0.76			

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนความคิด
สร้างสรรค์ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีผล
การประเมินที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ .01 เมื่อจำแนกความคิดสร้างสรรค์เป็นรายด้าน

พบว่ากลุ่มทดลองมีผลประเมินความคิดสร้างสรรค์
ทั้ง 3 ด้าน สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ .01

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(n =30)

ประเด็นความพึงพอใจของผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D	ระดับ คะแนน
ด้านรูปแบบการเรียนการสอน			
1.1 การออกแบบโดยรวมของรูปแบบการสอน	4.43	0.5	มาก
1.2 การเรียนการสอนสามารถตอบสนองความต้องการ ในการเรียนรู้	4.63	0.56	มากที่สุด
1.3 กิจกรรมในการเรียนการสอนมีความน่าสนใจในการ เรียนรู้	4.27	0.45	มาก
1.4 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการเรียนรู้	4.60	0.50	มากที่สุด
1.5 กิจกรรมสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์	4.57	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n =30)

ประเด็นความพึงพอใจของผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D	ระดับ คะแนน
1.6 การปฏิสัมพันธ์ในระหว่างเรียนแบบบูรณาการ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.73	0.45	มากที่สุด
1.7 การติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มผู้เรียน และผู้สอน	4.50	0.51	มากที่สุด
1.8 การเข้าสู่เนื้อหาและกิจกรรมต่างๆ	4.37	0.56	มาก
1.9 สามารถเรียนรู้บทวนเพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง	4.57	0.50	มากที่สุด
ด้านรูปแบบการเรียนการสอน			
ด้านเนื้อหาบทเรียน	4.52	0.52	มากที่สุด
2.1 คำแนะนำในการเรียนรู้ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.43	0.50	มาก
2.2 เนื้อหาประกอบการเรียนเข้าใจง่าย	4.60	0.62	มากที่สุด
2.3 ความเหมาะสมของปริมาณเนื้อหาในบทเรียน	4.87	0.35	มากที่สุด
2.4 ความถูกต้องในการลำดับเนื้อหาในบทเรียน	4.63	0.49	มากที่สุด
2.5 เนื้อหามีความถูกต้องและทันสมัย	4.53	0.51	มากที่สุด
2.6 ปริมาณเนื้อหาของแต่ละบทเรียนมีความเหมาะสม	4.63	0.49	มากที่สุด
2.7 แบบฝึกหัดสามารถช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์	4.57	0.50	มากที่สุด
2.8 ความเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียน	4.57	0.50	มากที่สุด
2.9 ความน่าสนใจในบทเรียน	4.10	0.66	มาก
ภาพรวมด้านรูปแบบการเรียนการสอน	4.55	0.55	มากที่สุด
ประโยชน์ที่ได้รับจากรูปแบบการเรียนการสอน			
3.1 สามารถนำความรู้ ทักษะ ไปประยุกต์	4.57	0.60	มากที่สุด
3.2 ช่วยให้เกิดทักษะปฏิบัติในการใช้โครงงานเป็นฐาน บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.40	0.61	มาก
3.3 เรียนรู้วิธีการ วางแผน ทำงานร่วมกัน	4.63	0.56	มากที่สุด
3.4 เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน	4.43	0.57	มาก
3.5 สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรับฟังความคิด เห็นในกลุ่ม	4.60	0.50	มากที่สุด
ภาพรวมประโยชน์ที่ได้รับจากรูปแบบการเรียนการสอน	4.53	0.55	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.53	0.55	มากที่สุด

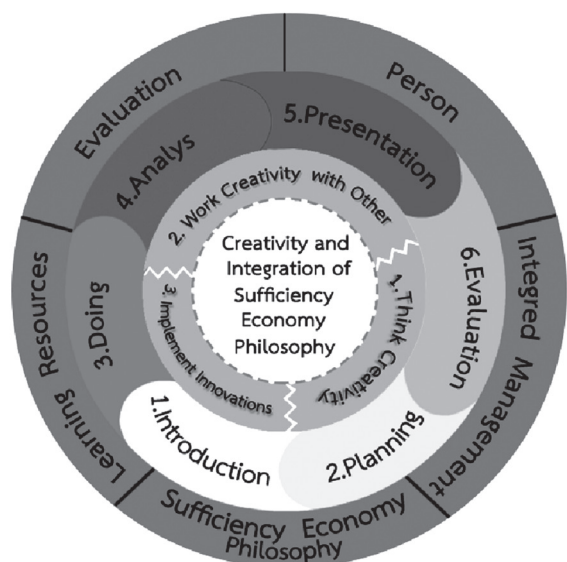
จากตารางที่ 3 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพบว่าความพึงพอใจของผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.53$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน

พบว่า ด้านรูปแบบการเรียนการสอน ($X = 4.52$) ด้านเนื้อหาบทเรียน ($X = 4.55$) และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ($X = 4.53$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์โดยการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้ค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ หาค่องประกอบในแต่ละส่วนเป็นข้อมูลเบื้องต้น จากนั้นได้นำข้อมูลไปสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญ จนกระทั่งได้ออกมาเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์โดยการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ผ่านการรับรองรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบดังนี้ คือ องค์ประกอบที่ 1 องค์ประกอบของการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบไปด้วย บุคคล (Person) การเรียนการสอนแบบบูรณาการ (Integrated Management) การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy การสนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้ (Learning Resources) และการประเมิน (Evaluation) องค์ประกอบที่ 2 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานประกอบด้วยขั้นตอนของการเรียนรู้ 6 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นให้

ความรู้พื้นฐาน (Introduction) ขั้นวางแผน (Planning) ขั้นปฏิบัติ (Doing) ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) ขั้นนำเสนอผลงาน (Presentation) และขั้นประเมินผล (Evaluation) องค์ประกอบที่ 3 องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ ประกอบไปด้วย การคิดสร้างสรรค์ (Think Creativity) การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ (Work Creativity with Others) การนำเอานวัตกรรมมาสู่การปฏิบัติ (Implement Innovations) มีรายละเอียดดังนี้

โดยมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตรรัตน์ คล่องดี (Klongdee, 2014) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่าผลการวิจัยพบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยสอนแบบโครงงานเป็นฐานเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วยขั้นตอนการคิดและเลือกหัวข้อเรื่องโครงงาน การวางแผนโครงงาน การปฏิบัติโครงงาน การเขียนรายงาน การนำเสนอผลงาน การแสดงผลงาน การจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐานได้อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างโดยการสอนแบบโครงงานเป็นฐาน พบว่า เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียนพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และคะแนนความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับดีมาก และผลการตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านบทเรียนและกิจกรรมพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็น อยู่ในระดับดีมาก แสดงให้เห็นว่ารูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์โดยการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า ด้านรูปแบบการเรียนการสอน ด้านเนื้อหาบทเรียน และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒินั้น เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้กับการเรียนการสอนได้ต่อไป ซึ่งสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ สิทธิพล อาจอินทร์ (Arjint, 2012) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Project Based Learning ในรายวิชาเกมและสถานการณ์จำลองเพื่อการศึกษา สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่ากลุ่มตัวอย่างสามารถสร้างสรรค์ผลงานเป็นโครงงานทั้งสิ้นจำนวน 8 โครงงาน และผลการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 76.16 คะแนน โดยมีระดับการเรียนรู้สูง (A) คิดเป็นร้อยละ 38.89 และระดับต่ำ (C) คิดเป็นร้อยละ 5.5 ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดและลงมือทำอย่างเต็มความสามารถ ผลงานของโครงงานมีความคิดสร้างสรรค์ มีแนวคิดใหม่ที่น่าสนใจ และผู้เรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น มีทักษะในการสื่อสาร ถ่ายทอดผลงานได้ดี

2. ผลการจัดการเรียนรู้ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คะแนนทักษะการสร้างสรรค์ของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนทักษะความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีผลการประเมินที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เมื่อจำแนกทักษะการสร้างสรรค์เป็นรายด้านได้แก่ ด้านการคิดสร้างสรรค์ การทำงานอย่างสร้างสรรค์ และการนำเสนอประโยชน์ไปใช้อย่างสร้างสรรค์ พบว่ากลุ่มทดลองมีผลประเมินทักษะการสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้าน สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่า กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมสร้างให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เป็นเพราะว่าในรูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ

จัดการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 ที่ประกอบด้วย การนำเข้าสู่บทเรียน การเลือกหัวข้อหรือประเด็นที่น่าสนใจ การวางแผนดำเนินงาน การสร้างสรรค์ชิ้นงาน การนำเสนอผลงาน และการประเมินผลงาน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านเครื่องมือที่สามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้นี้ได้ สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ผู้เรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนและเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล จันทร์สุขวงศ์ (Chansukwong, 2008) ได้วิจัยและพัฒนาแผนกิจกรรมโครงงานที่ประยุกต์ใช้กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานกลุ่ม และคุณภาพผลงานของนักเรียนประถมศึกษา โดยสรุปได้ว่านักเรียนที่ปฏิบัติกิจกรรมโครงงานที่ประยุกต์ใช้กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานกลุ่มและคุณภาพผลงานสูงกว่ากลุ่มที่ปฏิบัติกิจกรรมโครงงานแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และอานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ (Sakworawit, 2004) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์เชิงปัญญา และบุคลิกภาพห้าด้านตามแนวคิดของคอสตาและแมคแคร์ ผลการวิจัยพบว่าเชิงปัญญา มีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($r = .60$)

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐานและบูรณาการ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าด้านรูปแบบการสอน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ได้แก่ การปฏิสัมพันธ์ในระหว่างเรียนแบบบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเรียนการสอนสามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการเรียนรู้ กิจกรรมสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้บทวนเพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง การติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มผู้เรียน และผู้สอน ด้านเนื้อหาบทเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดได้แก่ ความเหมาะสมของปริมาณเนื้อหาในบทเรียน ความถูกต้องในการลำดับเนื้อหาในบทเรียน ปริมาณเนื้อหาของแต่ละบทเรียนมีความเหมาะสม เนื้อหาประกอบการเรียนเข้าใจง่าย แบบฝึกหัดสามารถช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียน และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากรูปแบบการจัดการเรียนการสอน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุดได้แก่ เรียนรู้วิธีการวางแผนทำงานร่วมกัน สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นในกลุ่ม และสามารถนำความรู้ ทักษะ ไปประยุกต์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดวิจารณ์พานิช (Panit, 2012) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เป็นกิจกรรมทางสังคมสามารถออกแบบกระบวนการทางสังคมเพื่อให้ผู้เรียนนั้นเรียนสนุก และเกิด นิสัยรักการเรียน เพราะการเรียนจะไม่ใช่วิธีกรรมส่วนบุคคลที่น่าเบื่อหน่าย นั่นก็คือ ความพึงพอใจเป็นทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกรักของบุคคลในเชิงบวกในลักษณะของความชอบ ความสุขใจ ความสบายใจ

ความรู้สึกที่ดี เพื่อตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด บุญเรียง ขจรศิลป์ (Khachornsilp, 2000) กล่าวว่า ความพึงพอใจหรือเจตคติ (Attitude) หมายถึงสภาพการแสดงออกของจิตใจในการตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งเป็นหน่วยงานผลิตบัณฑิตครู ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาครู เพื่อจะส่งผลต่อความสามารถในการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรม โดยควรมุ่งเน้นการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ สมรรถภาพการสอนของคณาจารย์ให้สามารถบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นแบบอย่างสำหรับนักศึกษา

2. จากการนำรูปแบบการเรียนการสอนโครงการเป็นฐานและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชาไปใช้พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เกิดความเข้าใจในการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดีขึ้น ดังนั้นการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชา อื่นๆ ควรให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริงหรือทดลอง กระทำด้วยตนเอง

3. การส่งเสริมให้นักศึกษาวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่เรียน

ในรายวิชาปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปถ่ายทอดให้กับผู้เรียนได้ ในอนาคตนั้น ควรใช้กับนักศึกษาครูที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างดี และการเขียน แผนจัดการเรียนรู้ การบูรณาการ หรือผ่านการฝึก ปฏิบัติการสอนมาบ้างแล้วจะทำให้นักศึกษาพัฒนาวิธี การจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการได้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้จำกัดขอบเขตเฉพาะใน รายวิชาเพียงรายวิชาเดียว ครั้งต่อไปจะนำวิจัยไปใช้กับนักศึกษาวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยมุ่งเน้นการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชาอื่นๆ ไปพร้อมกัน เพื่อให้การ ขยับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชา เกิดพร้อมกันทั้งระบบ

2. ควรมีการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เพื่อพัฒนานักศึกษาให้ สามารถบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเนื้อหาวิชาที่สอน โดยมีการศึกษาผล หลังการฝึกอบรมเพื่อดูความคงทนด้านการบูรณาการหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา

3. วิทยาลัยการฝึกหัดครู ควรเสริม สร้าง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนให้กับครูหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในลักษณะของการประชุม สัมมนาหรือ การทำวิจัยร่วมกัน

REFERENCES

- Anon, S. (2004). **Alternative: Relationships Between Creativity, Intelligence, and Costa & McCrae's Big Five Personality of Marketing Personnel in Thailand**. Thesis of Master of Arts Program in Industrial and Organizational Psychology. (in Thai)
- Boonriang, K. (2000). **Education Research Methodology**. 5th Edition. Bangkok: P.N. Printing. (in Thai)
- Department of Academic, Ministry of Education. (2008). **The Guideline of Curriculum Management According to The Basic Education Core Curriculum A.D 2008**. Bangkok: Kurusapa Printing Ladphrao. (in Thai)
- Guilford, J.P.(1967). **The Nature of Human Intelligence**. New York: McGraw-Hill.
- Narumon, C. (2008) **Research and Development of Project Activity Aplan Applying Creative Problem-Solving Process to Develop Creative Thinking, Teamwork Skills, and Product Quality of Elementary School Students**. Bangkok: Education Research, Education Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Nickerson, R. (1984, September). "Kinds of Thinking Taught in Current Programs," **Educational Leadership**. 42(1) : 26 – 36.
- Office of The National Economic and Social Development Board. (2012). **The Eleventh National Economic and Social Development Plan**. Bangkok: Office of The National Economic and Social Development Board. (in Thai)
- Sitthiphon, A. (2012). **The Development of Learning Management Model Emphasizing Analytical Thinking in the Science Learning Area**. *KKU Research Journal* 16 (1): January 2011: 72-82. (in Thai)
- Supon, W. (2002). **The Whole School Transform for Learning Reform**. *Academic Journal*. (in Thai)
- Somsak, P. (1994). **Promoting Creative Thinking Techniques**. 6th edition, Bangkok: Thai Wattana Panit Co., Ltd. (in Thai)
- Driving Sufficiency Economy Subcommittees of Office of The National Economic and Social Development Board. (2006). **Sufficiency Economy**. Bangkok: No place of publication. (in Thai)

- Thitiya, N. (2012). **The Blended Collaborative Learning and Project-Based Approach Which Affect Knowledge Creation and Achievement.** SDU Research Journal Humanities and Social Sciences, 8 (3), 1 Project Based Learning (PJBL) to Creative Thinking for High Vocational Certificate (Secretarial). Journal of Southern Technology 9 (1), 1-6. (in Thai)
- Wichan, P. (2012). **Ways of Building Learning for Students in 21st century.** 3rd edition. Bangkok: Sodsri-Saritwong Foundation. (in Thai)